



In dit nummer:

- Van de bestuurstafel
- Uit Pensioenland
- KNVG: Uit de Nieuwsbrief
- Kwartaalverslag PPF



**Federatie van
Philips
Verenigingen van
Gepensioneerden**

Hurksestraat 42-22, 5652 AL Eindhoven

telefoon 040-251 20 02

(maandag-woensdag-donderdag 10-13 uur)

e-mail: bestuur@federatie.nl

website: www.federatie.nl

ING bank nr. 3444979



Bestuur:

* Lid Dagelijks Bestuur

Nico Bruijtel

0032-33534370

Jos Ducheine

040-2963246

Aart de Winter

040-2839158

Jef Nuijten

0499-471113

Just Slakhorst

0492-347983

Pieter van den Berg

0495-563602

Cees van Dee

0512-524706

George de Haan

0165-545289

Frans van der Post

035-6560212

Herman Uittenbogaard

024 3442638

Willem Heemskerk

040-2061588

Joop Scholing

040-2840217

Voorzitter *

nico.bruijtel@skynet.be

Secretaris *

secretaris@federatie.nl

Tweede secretaris *

awinter60@hotmail.com

Penningmeester *

jnuijten@xs4all.nl

Vice-voorzitter *

just.slakhorst@gmail.com

Afgevaardigde Regio Limburg

p.v.d.berg@ziggo.nl

Afgevaardigde Regio Noord

c.vandee@kpnmail.nl

Afgevaardigde Regio Brabant/Zeeland

george.carla.dehaan@gmail.com

Afgevaardigde Regio West

fvdpost@hetnet.nl

Afgevaardigde Regio Oost

thuittenbogaard@gmail.com

Afgevaardigde Regio Eindhoven

wat.heemskerk@hetnet.nl

Lid

j.scholing@onsnet.nu

Commissievoorzitters:

Wim Hoogenboezem

013-4682904

Theo Tromp

0499-474827

Commissie communicatie

hoogenboezem@planet.nl

Commissie Zorg en Zorgverzekeringen

tjtromp@xs4all.nl

Bureau:

Els Verhoeven

06-14587177

Medewerkster

els@federatie.nl

Adviseurs:

Gert van Bezooyen (actuariële zaken); Sies Plokker (medezeggenschaps- en juridische zaken); Hans Schweitz (webmaster); Anton Walraven (economische zaken en pensioenen)

Redactiecommissie Senioren Bulletin:

Jos Ducheine; Max Herz (adviseur);

Wim Hoogenboezem (voorzitter)

Colofon

Het Senioren Bulletin is het orgaan van de Federatie van Philips Verenigingen van Gepensioneerden. Het verschijnt eens per kwartaal per ultimo maart, juni, september en december. Overname van artikelen is toegestaan met toestemming van de redactie en met vermelding van de auteur en de naam van dit blad. De redactie stelt toezending van een exemplaar van het blad waarin een artikel is overgenomen zeer op prijs.

Het Senioren Bulletin wordt gratis toegezonden aan de begunstigers en de besturen van de Lidverenigingen van de Federatie.

Begunstigers zijn personen die de Federatie steunen met een jaarlijkse bijdrage van ten minste €25,00.

Leden van bij de Federatie aangesloten gepensioneerdverenigingen kunnen zich abonneren op het Senioren Bulletin tegen betaling van ten minste €10,00 per jaar. Aanmelding hiervoor bij het secretariaat van de Federatie, Hurksestraat 42-22, 5652 AL, Eindhoven of per e-mail: bestuur@federatie.nl.

Vormgeving en druk SB:

Arts Communication & Design, Eindhoven
(www.artsdesign.nl).

Inhoud

Van de Redactie	4
Van de Bestuurstafel	5
Uit Pensioenland	8
Resultaten enquête PPF	10
Informatie voor gebruikers van hoorapparaten	12
KNVG: Uit Nieuwsbrief 2013-8	13
Waarschuwing	13
Nostalgie	14
Kwartaalverslag Philips Pensioenfonds	16
Aangesloten verenigingen	20

Agenda

FPVG-vergaderingen

14 oktober DB-vergadering
17 oktober Bestuursvergadering
28 oktober DB-vergadering

11 november DB-vergadering
13 november Vergadering College van Beheer

14 november Bestuursvergadering

25 november DB-vergadering

9 december DB-vergadering

18 december Vergadering College van Beheer

2014

6 januari DB-vergadering

9 januari Bestuursvergadering

20 december t/m 3 januari: Kantoor FPVG gesloten

Fondswerving “verdroogd peertje”

De Federatie doet al het mogelijke om onze pensioenen voor de toekomst veilig te stellen. We hebben daarbij steeds benadrukt dat te willen bereiken door open communicatie, overleg en onderhandelingen. Mocht dat echter niet tot een adequate oplossing leiden, dan willen we ook de mogelijkheid hebben tot juridische actie over te gaan. Daarom startte de Federatie vorig jaar een actie om fondsen te werven voor het opbouwen van een Juridische reserve. In maart van dit jaar hebben een aantal Philips gepensioneerden het initiatief genomen onze begunstigers nogmaals op te roepen tot steun aan ons Fonds Juridische reserve, in de vorm van een belofte tot financiële ondersteuning, als de juridische acties nodig is, door het invullen en ondertekenen van een promesse. Door alle bijdragen van leden van verenigingen, begunstigers en enkele verenigingen als geheel, heeft het fonds Juridische reserve al een behoorlijke omvang gekregen en de bijdragen en promesses blijven gelukkig nog altijd binnenkomen.

Wij bedanken iedereen die al heeft bijgedragen aan ons fonds of een promesse heeft afgegeven, hartelijk. Voor de verdere versterking van ons fonds juridische reserve zijn verdere bijdragen en beloften nog altijd van harte welkom

Daarom vragen wij al degenen onder u die nog geen bijdrage geleverd hebben alsnog een storting te doen in het fonds of een promesse af te geven. Verhogen van een al gedane bijdrage mag natuurlijk ook. Bijdrage kunnen gestort worden op:

Rabobank rekeningnr. 1699.51.227,
ten name van: **Stichting Fonds Philips Senioren (SFPS),**
onder vermelding van: **Juridische reserve.**

De promesse kunt u vinden op de website van de federatie:

www.federatie.nl/nieuws/actueel

Onder het artikel “Solidair in goede en in slechte tijden”,
vindt u een link om de promesse te downloaden.

De Stichting Fonds Philips Senioren beheert de gelden voor de FPVG, zodat volledige transparantie is gewaarborgd. Wij zijn niet in staat iedere individuele bijdrage te bevestigen. U kunt de bankregistratie van de afschrijving van uw bijdrage beschouwen als bevestiging. Indien wij geen gebruik hoeven te maken van deze ‘juridische reserve’, zullen wij het gestorte bedrag aan u restitueren.

Het Dagelijks bestuur.



Als u dit blad ontvangt is het alweer herfst. De vakanties zijn voorbij, de politici zijn terug van reces, Prinsjesdag, met de nieuwe Koning, is al geweest.

Op het moment dat ik dit schrijf, één dag voor Prinsjesdag, zijn enkele maatregelen van het Kabinet al uitgelekt. Mijn krant schrijft: "Nederlanders gaan er op achteruit in 2014" en voegt daar nog aan toe: "Vooral gepensioneerden en uitkeringsgerechtigden moeten fors inleveren, sommige ouderen wel tot 10 procent".

Opnieuw slechte vooruitzichten voor ons, de ouderen.

Dat komt nog bovenop alle plannen van de regering op het gebied van pensioenen, die voorgesteld zijn of al in behandeling in het parlement.

In zijn bijdrage Van de Bestuurstafel schrijft onze voorzitter erover. Ook gaat hij uitvoerig in op de nieuwe Philips CAO en hij gaat in op de ontwikkelingen in de contacten tussen de Federatie en het College van Beheer (CvB) van het Philips Pensioenfonds (PPF).

De Commissie Zorg en Zorgverzekering ontving vragen over de regeling voor hoorapparaten. Ronald Rueb zet de huidige regeling nog eens uiteen.

In het periodiek van de Vereniging van Gepensioneerden Het Gooi van juni zette Wim van Dam op een rijtje wat er de laatste maanden zoal gebeurde in pensioenland. Wij zijn blij dat wij zijn artikel in dit nummer mogen overnemen.

Wij brengen ook een weergave van de Resultaten van de (internet)consultatie inzake wijziging van de pensioenwet, overgenomen uit de Nieuwsbrief van de Koepel

van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG). U vindt in dit nummer ook een weergave van de resultaten van de enquête door PPF onder gepensioneerden en medewerkers. We gebruikten de website van PPF daarbij als bron.

Zoals gebruikelijk brengen wij ook weer het Kwartaalverslag over het 2de kwartaal van PPF.

Met veel plezier plaatsen we in dit nummer ook weer een verhaal van Rob Bergman. Ten slotte waarschuwen we nog voor een bank, die misbruik probeert te maken van onze collectieve zorgverzekering.

De redactie.



Copy

De redactiecommissie ontvangt graag artikelen en/of ingezonden brieven van lezers van het Senioren Bulletin (SB) die relevant zijn voor gepensioneerden en Philips gepensioneerden in het bijzonder.

Plaatsing, al dan niet verkort, in een volgend SB wordt beoordeeld door de redactie en moet niet in strijd zijn met de doelstelling van de Federatie.

Bijdragen voor het decembernummer zijn welkom tot 1 december 2013.

Van de bestuurstafel

Het wordt eentonig, het “Van de Bestuurstafel artikel” lijkt zo langzamerhand op een zich voortslepend feuilleton met als standaard openingszin: “Opnieuw zijn we een kwartaal verder en nog steeds duurt de onduidelijkheid rondom de toekomst van de pensioenen in Nederland voort”.

Het is niet dat er niets gebeurt. De aangeslotenen van het Philips Pensioenfonds (PPF) werden per brief summier geïnformeerd over de uitkomsten van een enquête onder een grote steekproef van aangeslotenen die dit voorjaar is gehouden. De doelstelling was onder andere om inzicht te krijgen in de “risicobereidheid” van de aangeslotenen met betrekking tot de belegging van het fondsvermogen. Het schijnt zo te zijn dat de gemiddelde risicobereidheid van de PPF aangeslotenen wat hoger ligt dan die van de gemiddelde Nederlandse gepensioneerden.



Nico Bruijel

Eind juni resulteerde het Philips CAO overleg in een overeenkomst die nog voorgelegd moest worden aan de leden van de vakbonden. Deze CAO kent ook een pensioenparagraaf. In het CAO overleg is een zogenaamde Collective Defined Contribution (CDC) regeling afgesproken waarbij voor 5 jaar een vaste premie is afgesproken als fractie van de loonsom voor de nieuw op te bouwen pensioenrechten. Tevens is afgesproken dat de onderneming begin 2014 een bijstorting van € 600 miljoen in het fonds zal doen. De consequentie van de overeengekomen CDC regeling is dat het hiermee voor de onderneming mogelijk wordt om haar jaarrekening en balans af te schermen van het “wel en wee” van de pensioenverplichtingen, die ter uitvoering zijn ondergebracht bij Philips Pensioenfonds. Dat “wel en wee” wordt de laatste jaren gekenmerkt door een grote volatiliteit.

Deze volatiliteit is het gevolg van een samenloop van omstandigheden. De overheid speelde hierbij een grote rol door in 2007 voor te schrijven dat de pensioenverplichtingen gewaardeerd moeten worden tegen de zogenaamde “risicovrije” rente. Deze ligt (mede onder invloed van de Eurocrises) substantieel lager dan het door-

gaans gerealiseerde rendement op de beleggingen van de pensioenfondsen. Vóór 2007 werden de verplichtingen gewaardeerd aan de hand van een hogere rekenrente en waren de dekkingsgraden dus nog aanmerkelijk hoger.

In de jaren negentig deden diverse pensioenfondsen, met het ABP voorop, restituties. Ook bij het PPF waren die restituties aan de orde. Door de in 2007 ingevoerde regels voor het vaststellen van de pensioenverplichtingen verhogen die restituties nu de kwetsbaarheid van de dekkingsgraad. De in de CAO overeengekomen bijstorting van € 600 miljoen in het PPF is dan ook welkom. Tegelijkertijd illustreert het teleurstellende 2e kwartaalresultaat van het PPF, met een resultaat op de Matching portefeuille van – 2,6% en – 1,2% op de Return portefeuille, dat de omvang van deze storting niet dé oplossing betekent voor de dekkingsproblematiek waarmee het PPF worstelt.

Wat nu voorligt is dat het College van Beheer (CvB) van het PPF de komende weken zal moeten beoordelen of het de door Philips en vakbonden overeengekomen pensioenparagraaf kan uitvoeren. Hierbij moet niet alleen rekening gehouden worden met de belangen van de pensioenopbouwers maar ook met de verplichtingen naar de aangeslotenen met een reeds ingegaan pensioen en de slapers.

Op de achtergrond bij die beoordeling spelen waarschijnlijk ook maatregelen een rol die de Overheid op de korte en middellange termijn, al sleutelend aan het bouwmerk van het Nederlandse Pensioenstelsel, neemt of dreigt te nemen. Op korte termijn hoopt de Overheid door middel van het verlagen van het fiscaal gefaciliteerde pensioen-

opbouwpercentage en de verhoging van de pensioenleeftijd de premielasten te verlichten. Dat zou de Overheid een €3 miljard besparing moeten opleveren. Maar de Overheid hoopt dat het ook zal leiden tot lagere pensioenpremies alom. Dit zal dan weer de koopkracht bevorderen en zo de economie een impuls geven.

Op wat langere termijn dreigt een aanpassing van de Pensioenwet (ingang 2015?). De wijzigingen die hier voor liggen gaan in de richting van het mogelijk maken van een zogenaamde reëel pensioencontract. Dit gaat mogelijk vergezeld van de optie om als alternatief te kiezen voor continuering van het huidige nominale pensioencontract waarbij dan waarschijnlijk geeïst wordt een verhoogde minimale kapitaalbuffer aan te houden. Bij marginale fondsen zou dit dan weer leiden tot problemen met de dekkingsgraad met de daarbij door de toezichthouder vereiste herstelmaatregelen.

Ook wordt gewerkt aan het mogelijk maken van het geforceerd invaren van bestaande rechten en ingegane pensioenen in het eventueel nieuwe pensioencontract. Iets wat in de huidige Pensioenwet niet mogelijk is.

Voor alle duidelijkheid zijn dit op dit moment nog slechts in het kabinet goedgekeurde plannen die naast goedkeuring in de Tweede Kamer ook goedkeuring in de Eerste Kamer behoeven. Er is op allerlei plaatsen weerstand tegen dit kabinetsplan. Ondermeer in de kring van de Pensioen Federatie. (samenwerkingsorgaan van de pensioenfondsen), maar met name ook in de Koepel van Nederlandse Verenigingen van Gepensioneerden (KNVG) waar ook de Federatie lid van is. Kortom het blijft de vraag of de plannen van het kabinet onverkort doorgang zullen vinden. Inmiddels vindt tussen alle belanghebbenden uitvoerig overleg plaats over de aanpassing van de plannen.

Resultaat van dit alles is in ieder geval dat de

Overheid de Nederlandse pensioenwereld (dus ook het PPF) voorlopig nog gegijzeld houdt in een voortdurende onduidelijkheid en onzekerheid rondom de pensioenen.

Waar de Overheid wel duidelijkheid heeft gecreëerd is dat per medio juli wetgeving rondom de governance van pensioenfondsen is goedgekeurd. Deze wetgeving is een antwoord op bestaande zorgen omtrent de kwaliteit waarmee de diverse pensioenfondsen in Nederland worden bestuurd. De wetgeving beschrijft een aantal bestuursmodellen waaruit de pensioenfondsen kunnen kiezen en definieert een aantal competentievereisten voor bestuurders van de pensioenfondsen. De wetgeving eist dat de aanpassing van de gehanteerde bestuursmodellen operationeel wordt per 1 juli 2014. Dit betekent ook voor het PPF dat het CvB zich moet beraden op het gehanteerde Bestuursmodel en mogelijk tot aanpassing zal moeten of willen besluiten.

Kortom het CvB van het PPF heeft op korte termijn twee belangrijke onderwerpen op het bordje. Ten eerste het wel of niet in uitvoering nemen van de in de CAO overeengekomen CDC pensioenovereenkomst en zo ja hoe. Ten tweede het besluiten tot en de implementatie van een bestuursmodel dat voldoet aan genoemde nieuwe regelgeving. Op wat langere termijn moet het CVB zich beraden op de consequenties van de voorliggende aanpassing van de Pensioen Wet. Daarbij is het de vraag of en op welke wijze de uitkomst van de gehouden enquête onder de aangeslotenen hierbij een rol speelt.

In het slot van het “Van de Bestuurstafel” in het SB van juni maakten we melding van een voorzichtige toenadering tussen de Federatie en het CvB van het PPF. Deze toenadering heeft geresulteerd in een eerste verkennende meeting.

Tijdens deze meeting is allereerst vastgesteld dat er op dit moment geen formele wettelijk gedekte status bestaat voor een officieel overleg tussen CVB en het Federatie Bestuur. Niettemin is overeengekomen dat op informele basis een regelmatig overleg zal plaatsvinden, waarbij het CVB zich verbonden heeft om transparantie te geven omtrent lopende beleidsdiscussies en besluitvorming. Het Federatie Bestuur heeft zich daartegenover verplicht de vertrouwelijkheid te bewaren met betrekking tot de in deze informatie uitwisseling opgedane informatie. Tevens is door de Federatie toegezegd om geen agitatie te bedrijven op basis van in het overleg verkregen informatie gedurende de periode dat de besluitvorming, waarop deze informatie betrekking heeft, nog niet is afgerond. Hierbij heeft de Federatie zich de vrijheid voorbehouden om, nadat besluitvorming gereed is en wanneer de Federatie daartoe aanleiding zou zien, zich publicitair en/of juridisch te weren.

Nadat deze principes waren overeengekomen heeft een eerste uitstekende vergadering plaatsgevonden tussen een drietal leden van het CvB plus de juridisch adviseur van het CvB en een delegatie van het Federatie Bestuur (voorzitter, vicevoorzitter en juridisch adviseur).

Het hoofdonderwerp van deze bijeenkomst was het toen kersvers afgeronde CAO overleg. Met name betrof dit de pensioenparagraaf. Een vervolgmeeting met betrekking tot de recent afgesproken CAO is gepland.

Het Federatie Bestuur zet zich in het nu ontstane informele overleg voort te zetten. Wat het Federatie Bestuur betreft willen we op de overleg agenda onderwerpen krijgen als:

- Hoe denkt het CVB om te gaan met de uitkomsten van de recent overeengekomen CAO.
- Toelichting en discussie over de achtergronden van het teleurstellend verslag over het 2de kwartaal van het PPF.
- Toelichting en discussie over de werkwijze en de conclusies op basis van de recent gehouden enquête onder aangeslotenen.
- Hoe denkt het CvB om te gaan met de bovengenoemde nieuwe Governance regelgeving.

En voor de wat langere termijn:

- Hoe denkt het CvB om te gaan met de, te zijner tijd uit te kristalliseren, aanpassingen van de Pensioen Wet.

Tot slot nog een paar opmerkingen over het Juridische Fonds. Mede door de bijdragen van velen van u is dit inmiddels gevuld met een substantieel bedrag. Soms bereiken ons vragen wanneer er nu (eindelijk?) juridische stappen worden gezet. Wij kunnen daar kort over zijn: Vooralsnog is daar geen sprake van. Het overgaan tot juridische acties heeft verregaande consequenties. Om te beginnen zal het net ontstane informele overleg ongetwijfeld tot een abrupt einde komen. De invloed die we in dit informele overleg hopen te hebben zou daarmee verdwijnen. Bovendien geldt voor het zetten van juridische stappen de basiseis dat wanneer je eenmaal begonnen bent je in principe in staat en bereid moet zijn tot de hoogste gerechtelijke instantie door te kunnen knokken. Het starten van een procedure is niet vruchtbaar in een omgeving waarin, met “dank” aan de Nederlandse Overheid, de wettelijke situatie en regelgeving rondom pensioenen nog steeds onduidelijk is. Het draagt het significante risico in zich dat we onze middelen verbruiken zonder dat goed definieerbare resultaten zijn te behalen.

In deze situatie ligt het in de rede om af te wachten hoe de onderneming en het PPF uiteindelijk bij het uitkristalliseren van wet- en regelgeving, met de dan ontstane situatie, omgaan richting gepen-

sioneerden. In het bovengenoemde informele overleg tussen de Federatie en het CvB is er misschien de mogelijkheid enige invloed uit te oefenen op deze besluitvorming. Mocht de finale uitkomst dan toch aanleiding geven tot actie van de Federatie dan hebben we daartoe de mogelijkheid met de in de afgelopen periode verzamelde informatie en documentatie. Hierbij zijn de door u bijeengebrachte gelden in het Juridische Fonds van groot belang.

Bij de opbouw van het Juridisch Fonds heeft het Federatie Bestuur u toegezegd de door u gestorte gelden geheel of gedeeltelijk te retourneren wanneer het Fonds niet of slechts gedeeltelijk zou worden aangewend voor juridische acties. Het Federatie Bestuur houdt vast aan deze toezegging maar tekent hierbij aan het Juridische Fonds vooralsnog in stand te willen houden. Dit omdat, mede met “dank” aan de Overheid, de onzekerheid rondom de pensioenen ook het komende jaar zal voortduren. Pas als we weten met welke finale uitkomst wij als aangeslotenen van het PPF te maken zullen krijgen is het besluit tot het aanwenden van het Juridische Fonds voor juridische actie dan wel het terugstorten van het Fonds aan de orde.

Namens het Dagelijks Bestuur.

Nico Bruijel, voorzitter.



In het Informatie Bulletin van de Vereniging van Gepensioneerden "Het Gooi" van juni schreef Wim van Dam een interessant artikel over wat er in de voorafgaande maanden in pensioenland zoal gebeurde. Onderstaand geven wij zijn artikel integraal weer.

Uit Pensioenland

In deze aflevering worden recente ontwikkelingen in de pensioenhervorming gemeld. Zoals bij vorige afleveringen gaat dit in de vorm van de tijdlijn.

5 april 2013: SER-verkenning 'Nederlandse economie in stabiel water'.

De Sociaal Economische Raad (SER) – inclusief de sociale partners – constateert dat ons land last heeft van negatieve wisselwerkingen tussen de woningmarkt, het bankwezen en het pensioenstelsel.

Over pensioenen meldt de SER-verkenning: *onze pensioenpotten zijn zo groot geworden – nu meer dan €1000 miljard – dat het opvangen van negatieve financiële schokken de hele economie raakt (verhoging van pensioenpremies en het eventuele afstemmen).*

Als oplossingsrichting voor pensioenen meldt de SER verkenning: het onlangs overeengekomen nieuwe pensioencontract kan in combinatie met het in de Hooflijnennota financieel toetsingskader (ftk) voorziene beleid, tot een stabiel stelsel leiden. Bovendien zou binnen bepaalde randvoorwaarden de zogenaamde macrostabiele rekenrente (discontovoet) stabiliserend kunnen werken.

11 april 2013: Sociaal overleg (resp. sociaal akkoord)

Kabinet en sociale partners hebben over de volle breedte van de arbeidsmarkt beleidsafspraken gemaakt, die zich uitstrekken over het gehele decennium. De Minister en de Staatssecretaris Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) hebben

daarover bericht in een brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-04-2013. Een bijlage van deze kamerbrief geeft een overzicht van 63 overeengekomen maatregelen.

Drie maatregelen hebben betrekking op het pensioen. Maatregel 61 betreft de beperking van het pensioenopbouw percentage tot 1,75% in plaats van 2,15% en de beperking van het inkomensdeel tot € 100.000 waarin vrij van inkomstenbelasting opgebouwd kan worden. De twee beperkingen komen uit het regeerakkoord Rutte II en worden nu algemeen **"ingreep op het pensioensparen"** genoemd.

In maatregel 62 roept het kabinet de sociale partners op de door bovenstaande maatregelen ontstane premieruimte te benutten voor het verlagen van de pensioenpremies, voor zover de financiële positie van het pensioenfonds dit toelaat. Maatregel 63 - de laatste van de drie pensioenmaatregelen - houdt in dat de overbruggingsregeling AOW voor deelnemers die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de AOW-leeftijdshoging, wordt verruimd naar deelnemers met een inkomen tot 200% Wet Minimum Loon (WML) voor alleenstaanden en tot 300% WML voor paren.

In het sociaal akkoord hebben de sociale partners voorts de gelegenheid gekregen tot 1 juni 2013 met een alternatief voor of aanvulling op de ingreep op het pensioensparen, uit te werken. Het sociaal overleg is het begin van een hernieuwde samenwerking van Kabinet en Sociale Partners.

22 april 2013: Het Financieele Dagblad (FD) bundelt aantal pensioenartikelen onder het thema 'tussen orde en chaos'

Het thema geeft mijn inziens aan dat de pensioenhervorming nog steeds stuit op obstakels. Door gebrek aan inzichtelijke informatie verliezen pensioenuitvoerders en burgers het vertrouwen. De beleidsmakers komen niet verder dan aannemelijk makende en overhalende communicatie. Zij schuiven de noodzakelijk inzicht gevende communicatie op het bordje van de uitvoerende pensioenfondsen aan het eind.

In de bundel valt het vraaggesprek met de directeur van De Nederlandsche Bank (DNB), Joan Kellerman op.

De titel *"Je kunt als fonds niet stilzitten tot er regelgeving komt, want dan ben je te laat"* is haar vermaning aan de pensioenfondsen. In het vraaggesprek geeft ze aan dat de fondsen nu al op

grond van onvolledige gegevens een keuze moeten maken voor het aangescherpte huidige nominale pensioencontract en/of het nieuwe zogenaamde reële pensioencontract. Het uitvoerbaar maken van één van beide of beide pensioencontracten kost het pensioenfonds zeker een jaar doorlooptijd.

26 april 2013: Bevindingen in enquête onder pensioenuitvoerders

Uit de enquête van het gerenommeerde adviesbureau Ortec Finance blijkt dat Ondernemingspensioenfonds het aangescherpte nominale contract niet langer zien zitten en vinden dat het reële contract geen goed alternatief is.

Als beide contracten de enige opties blijven zullen ze waarschijnlijk hun toevlucht nemen tot individuele contracten, waarbij deelnemers een eigen pensioenpotje hebben.

Midden mei 2013: Weerstand tegen ingreep op het fiscaal vriendelijk pensioensparen groeit.

De nog niet gepensioneerde generaties zullen dus een lager arbeidspensioen krijgen. Om tot het huidig verwachte pensioen te komen, zullen zij zelf zonder fiscale steun en zonder werkgeverssteun moeten bijsparen. Vooral de jonge generaties worden getroffen.

Naast de politieke jongeren partijen zijn de vakbonden maar ook pensioenverzekeraars en pensioenfonds tegenstander. Het kabinet haalt wel veel overhoop om €1,5 miljard belasting naar voren te halen.

De Nederlandse Bank (DNB) fantaseert eenzijdig.

Rekenaars van de DNB hebben berekend wat er zoal kan als de totale verlaging van de fiscaal vriendelijke pensioenpremie (€9 miljard) middels loonstijging in de reële economie terecht komt. Dan komt na 1 jaar bijvoorbeeld het begrotingstekort 0,7 % lager uit enz.

Naar ik me echter herinner, moet naar de geest van het pensioenakkoord van 2010, het bedrag aan premieverlaging in de pensioenfonds blijven. Het is voor een toezichthouder als DNB een eigenaardige exercitie. Jaap Koelewijn, hoogleraar Corporate Finance en FD-columnist, zegt erover: *“Ik snap niets van de beweegredenen van DNB om alleen maar het scenario van de bestedingsimpuls door te rekenen. Het publieke debat over pensioenen wordt gedomineerd door schijnbewegingen en drogredenen. DNB had ten behoeve van het publieke debat inzichtelijk kunnen maken wat de effecten op lange termijn zijn. Die zijn uiteraard negatief. Aan die informatie hadden de financiële consumenten wat gehad.*

Nu levert de rekenexercitie weinig anders op dan een voorbeeld van ‘reken je rijk’ Ik verwacht van een toezichthouder dat die beide kanten van de medaille laat zien.”

Eind mei 2013: Vertegenwoordigers van de JOVD, jonge Socialisten en jonge Democraten voegen zich met een eigen pensioenplan in het publieke debat.

Ook hun uitgangspunt is dat er voor het aanvullende arbeidspensioen verplicht gespaard moet worden. Maar wel op een moderne leest die past in de maatschappij van nu. Niet sparen in één collectieve spaarpot maar op een individuele rekening bij een vrij te kiezen nieuwe pensioenuitvoerder. Daardoor wordt het mogelijk aan elke individuele rekening een geschikt beleggingsplan toe te wijzen. Uniformiteit, die ontaarde (perverse) solidariteit geeft of andere kwalijke effecten veroorzaakt, wordt vervangen door differentiatie (De uniforme doorsneepremie bijvoorbeeld veroorzaakt nu nog steeds een ontaarde continue subsidie van jonge pensioenopbouwers naar oudere pensioenopbouwers). De jongeren organisaties stellen voor hun pensioenplan in te voeren en de reeds opgebouwde aanspraken en rechten voorlopig bij de nu bestaande pensioenuitvoerders te laten. (De bijdrage van deze jongeren organisaties in het publieke debat is verrassend constructief !)

Wim van Dam.

Oproep

De redactie van het Senioren Bulletin heeft behoefte aan medewerking in de Redactie van iemand die de ontwikkelingen bijhoudt op het gebied van belastingen en belastingwetgeving en daarover periodiek in het Senioren Bulletin wil publiceren.

Aanmelden kan bij Wim Hoogenboezem (hoogenboezem@planet.nl) of Jos Ducheine (jos.fpvvg@argo5.nl).

Resultaten enquête Philips Pensioenfonds

In het vorige nummer van het Senioren Bulletin maakten wij melding van de enquête van Philips Pensioenfonds onder aangeslotenen. Het College van Beheer (CvB) wilde onderzoeken hoe deelnemers dachten over een aantal zaken rondom pensioenen, om dat inzicht mee te kunnen nemen in beleidskeuzes in verband met wijzigingen van wettelijke regels en aanpassingen van de pensioenregeling. De resultaten worden weergegeven op de website van Philips Pensioenfonds:

(www.philipspensioenfonds.nl, onder "Actueel", klik dan op "Bekijk alle berichten" en daarna op "Uw mening over pensioen"). De onderzoeksresultaten op hoofdlijnen geven wij hieronder weer.

- **Sterke band met Philips Pensioenfonds.**

Bijna 90% kent Philips Pensioenfonds goed tot zeer goed. De band met Philips Pensioenfonds is relatief sterk. Het vertrouwen is groot, men voelt zich er thuis, gelooft dat het fonds de crisis zal overleven en gelooft dat Philips Pensioenfonds het pensioenvermogen op een verantwoorde en kostenefficiënte manier beheert. Dat geldt voor de gepensioneerden in nog sterkere mate dan voor de pensioenopbouwers.

- **Waardering voor de communicatie van Philips Pensioenfonds.**

Men is over het algemeen te spreken over de manier waarop Philips Pensioenfonds deelnemers en gepensioneerden heeft geïnformeerd over de gevolgen van de financiële crisis. Wel is er de sterke behoefte aan meer informatie over het beleggingsbeleid van Philips Pensioenfonds. Andere wensen hebben betrekking op meer digitale informatie,

duidelijker en eenvoudiger, meer toegesneden op de eigen situatie en met meer rekenvoorbeelden. En men wil actuele ontwikkelingen rond Philips Pensioenfonds niet eerst in het Eindhovens Dagblad lezen.

- **Beleggen wordt gedaan om een zo hoog mogelijk rendement te behalen.**

Pensioenfondsden beleggen in aandelen en zij doen dat om een zo hoog mogelijk rendement te behalen, zo is de gedachte. Een zeer ruime meerderheid vindt het prima dat Philips Pensioenfonds in aandelen belegt – hiermee worden de hoogste rendementen behaald en het is goed voor de risicospreiding. Tegenstanders vinden het veel te risicovol en zijn van mening dat de financiële crisis juist is veroorzaakt door beleggen in aandelen.

- **De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds is hoger dan van andere fondsen.**

Ruim de helft van de deelnemers en twee derde van de gepensioneerden denkt dat de dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds hoger is dan die van andere pensioenfondsden.

Slechts 10% van de deelnemers heeft daar geen idee van.

- **Factoren die dekkingsgraad beïnvloeden wisselend ingeschat.**

Het effect van een premieverhoging op de dekkingsgraad wordt door een meerderheid van deelnemers en gepensioneerden correct ingeschat (namelijk een lichte stijging). Dat geldt in mindere mate voor de samenhang tussen de rentestand en de dekkingsgraad. Dat effect wordt nogal eens onderschat.

- **De meeste deelnemers zijn zekerheidszoekers en zetten de rente zo lang mogelijk vast.**

De meeste deelnemers zoeken zekerheid en zetten de rente van een hypotheek het liefst zo lang mogelijk vast. Liever dubbel verzekerd zijn dan risico lopen spreekt slechts een kleine minderheid aan.

- **Pensioenzekerheid heeft vele betekenissen.**

Er is niet één betekenis van zekerheid, als het om pensioen gaat. Belangrijk is te kunnen blijven leven zoals nu en weten dat Philips Pensioenfonds de premies op een zorgvuldige manier belegt. Jongeren benadrukken dat er straks nog wel pensioen voor hen over moet zijn. Dat is belangrijker dan nu al te weten om welk bedrag het gaat.

- **Men wil best wat risico lopen voor de kans op een hoger pensioen en vooral indexatie.**

Een zeer grote meerderheid, zowel van deelnemers als gepensioneerden, kiest voor een regeling met (enig) risico als daar een hogere pensioenuitkering en de kans op indexatie tegenover staan. Dus een voorkeur voor reëel boven nominaal.

- **Verhoging premie of overslaan indexering bij een financieel tekort doen minste pijn.**

Wanneer de dekkingsgraad in het geding komt, is het verhogen van de pensioenpremie een acceptabele maatregel, voor zowel gepensioneerden als actieve deelnemers. De indexering overslaan is een andere breed geaccepteerde optie, vooral gepensioneerde deelnemers vinden dit een goed alternatief. De meest vervelende maatregel is de ingreep, die de betrokkenen persoonlijk treft: gepensioneerden zien het niet zitten wanneer de pensioenuitkeringen verlaagd worden, pensioenopbouwers zouden het verhogen van de pensioenleeftijd als zeer vervelend ervaren.

- **De 'pijn' van de te lage pensioenpremies uit het verleden moet worden verdeeld over alle generaties: een breed draagvlak voor solidariteit.**

Zowel de huidige pensioenopbouwers als de gepensioneerden vinden dat de 'pijn' van de te lage pensioenpremies die in het verleden zijn betaald niet alleen moet worden gedragen door de jongere generatie die nu werkt en pensioen opbouwt, maar ook door de oudere generatie die op dit moment pensioen geniet. Het principe van solidariteit wordt dus breed onderschreven. Binnen de groep pensioenopbouwers zijn er wat dat betreft geen relevante differentiaties.

- **Een meerderheid kiest voor beleggen om pensioen op te bouwen**

Dat beleggen en pensioen opbouwen voor deelnemers en gepensioneerden van Philips Pensioenfonds een logische combinatie vormt, blijkt uit de keuze die men maakt uit drie voorgelegde opties: beleggen, sparen en de oude sok. Een ruime meerderheid preferert hier beleggen. Een keuze, die ook in het kwalitatieve onderzoek naar voren kwam. Bijna een derde opteert voor banksparen.

- **Collectiviteit nog steeds onderschreven.**

Er is een grote en breed gedragen voorkeur om binnen Philips Pensioenfonds voor het pensioen te beleggen dan dat individueel te doen. Gedeelde risico's, geen winstoogmerk en vooral deskundigheid en professionaliteit bij Philips Pensioenfonds zijn daarvoor de argumenten, zagen we in het kwalitatieve onderzoek. Drie op de tien deelnemers zou het plezierig vinden als men zelf een pensioenfonds kan kiezen.

- **Het keuzeonderzoek bevestigt de risicohouding van**

- deelnemers en gepensioneerden: keuze voor risico met de kans op een beter pensioen en indexatie.**

In het keuzeonderzoek hebben we de respondenten een groot aantal pensioenscenario's voorgelegd. Met als resultaat, dat deelnemers in hun afwegingen aan pensioenleeftijd meer belang hechten dan aan de verwachte pensioenuitkering of aan de pensioenuitkering als het tegengit. En bij een gegeven pensioenleeftijd is een regeling met de meeste zekerheid het minst populair. De voorkeur van de deelnemers gaat uit naar een verwachte uitkering tussen 85-100% in combinatie met een uitkering van 50-60% als het tegengit.

- **Gepensioneerden letten vooral op de omvang van een mogelijke verlaging.**

Uit keuzeonderzoek voor de gepensioneerden blijkt, dat voor hen de omvang van zowel een verhoging als mogelijke verlaging zwaar wegen. Scenario's met een kans, hoe klein ook, op een forse verlaging krijgen de minste voorkeur. Dus liever vaker een kleine verlaging dan de kans op een forse ingreep.

In ons vorige nummer maakten wij enkele kritische opmerkingen over de enquête.

De nieuwe wettelijke regels waren er nog niet, over de nieuwe pensioenregeling was bij de aangeslotenen nog niets bekend en er kon nog niet aangegeven worden wat het financiële uitgangspunt (dekkingsgraad, rekenrente) is van een nieuw pensioenregeling. Hoe deelnemers daarover denken, tot welke risico's ze bereid zijn kon dus onmogelijk gepeild worden.

Die bezwaren zijn uiteraard nog steeds geldig. Dat betekent naar onze mening dan ook dat de resultaten van deze enquête niet of nauwelijks een ondersteuning kunnen zijn van de beleidskeuzes waar het CvB voor staat.

Jos Ducheine.

Bron: Website Philips Pensioenfonds.

Informatie voor gebruikers van hoorapparaten

Als leden van de commissie Zorg en Zorgverzekeringen van de FPVG bespraken wij het onderwerp hoorapparaten bij het IAK al vele malen. Exorbitant hoge prijzen voor apparaten gaven iedere keer weer aanleiding na te denken hoe e.e.a. verzekeraar kon blijven.

Kennelijk waren wij niet de enige die zich zorgen maakte want er is een commissie van de Stichting PACT en het AMC aan de slag gegaan om de markt van hoorapparaten in kaart te brengen. Mede op basis van dit rapport zijn de gezamenlijke ziektekosten verzekeraars er in geslaagd de leveranciers te dwingen hun prijzen te verlagen.

In 2013 zijn de indicaties voor recht op een hoortoestel ten laste van de basisverzekering verdeeld in 5 profielen. Om te beoordelen of u voor deze zorg in aanmerking komt is er een landelijk protocol en een vragenlijst ontwikkeld dat door u ingevuld moet worden bij de audicien. Afhankelijk van het protocol en de vragenlijst komt u in één van deze 5 categorieën terecht. Landelijk is bepaald welke hoortoestellen in welke categorie vallen. In iedere categorie is een grote hoeveelheid hoortoestellen beschikbaar dus er is voldoende keuzevrijheid.

Indien u een polis bij het IAK heeft is de situatie als volgt:

1. U overweegt een hoorapparaat aan te schaffen.

- Basisverzekering: 75% van de kosten van een hoortoestel wordt vergoed, 25% is eigen bijdrage.
- IAK Compleet : vergoeding van de 25% eigen bijdrage tot maximum €540 per hoortoestel.
- IAK Comfort plus : vergoeding van de 25% eigen bijdrage tot maximum €1.090 per hoortoestel.

In dit bedrag is inbegrepen een servicecontract voor 5 jaar.

De gecontracteerde audicien rekent voor de vergoeding vanuit de basisverzekering direct af met de zorgverzekeraar en wordt geacht alle regels rond de vergoedingen te kennen. De 25% eigen bijdrage betaalt u zelf aan de audicien. Indien u een aanvullende verzekering heeft kunt u de nota van de eigen bijdrage zelf bij het IAK declareren.

Wilt u een hoortoestel aanschaffen uit een andere categorie dan waar u voor geïndiceerd bent dan ontvangt u geen vergoeding vanuit de basisverzekering. U kunt dan een beroep doen op uw aanvullende verzekering tot het maximum vergoedingsbedrag (IAK Compleet €540 en IAK Comfort plus €1.090).

2. U heeft een hoorapparaat dat ouder is dan 5 jaar.

Gaat het apparaat kapot dan kunt u het beste een nieuw apparaat aanschaffen daar reparaties niet meer worden vergoed door uw verzekering. Bent u erg gehecht aan uw apparaat en is het maar een kleine reparatie dan is er natuurlijk altijd de mogelijkheid de reparatie zelf te betalen. Vraag eerst een kostenopgave!

3. U heeft een hoorapparaat dat jonger is dan 5 jaar.

Bij problemen gaat u naar uw audicien en vraagt u om een kosteloze reparatie!

Tot slot. Alle hoorapparaten hebben batterijen nodig. Deze vallen niet binnen het pakket van vergoedingen door de zorgverzekeraar. Er zijn ook apparaten die oplaadbare batterijen gebruiken. Deze oplaadbare batterijen zijn aanmerkelijk duurder en gaan geen 5 jaar mee. Mijn ervaring is dat deze batterijen na ongeveer 1,5 jaar verwisseld moeten worden.

Ronald Rueb,

Commissie Zorg en Zorgverzekeringen.



KNVG: Uit Nieuwsbrief 2013-8

In haar laatste nieuwsbrief beschrijft de KNVG de acties die zijn ondernomen in verband met de (internet)consultatie die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft georganiseerd over de recent voorgestelde plannen voor wijziging van de pensioenwet.

Hieronder een weergave van dat onderdeel van die nieuwsbrief:

De resultaten van de internetconsultatie inzake wijziging van de pensioenwet.

Bij de internetconsultatie is door ons een driesporenbeleid gevolgd:

1. Wij hebben met de Stichting van de Arbeid (SAR), de Pensioenfederatie, de Centrale Samenwerkende Ouderenorganisaties (CSO) en de Algemene Nederlandse Bond voor Ouderen (ANBO) een verklaring opgesteld die als doel heeft een alternatief te bieden voor de voorstellen van de regering. Dit alternatief zou moeten uitgaan van het bestaande stelsel, met enige aanpassingen.

Er ligt nu een concept en naar het zich laat aanzien zal er wel een gezamenlijke brief uitgaan, maar er is nog aanvullend overleg noodzakelijk.

De planning is nu om aanstaande woensdag 11 september dit nader overleg te hebben om tot een gezamenlijke redactie te komen. Rond 20 september zou de brief dan kunnen worden verzonden.

2. Wij hebben overleg gevoerd met CSO en ANBO teneinde een gezamenlijk standpunt namens ouderen en gepensioneerden in te brengen in de internetconsultatie.

Dit overleg heeft geleid tot een gezamenlijke inbreng. Deze inbreng is in de eerste bijlage van de Nieuwsbrief opgenomen (www.knvg.nl kies Nieuws” en daarna “Nieuwsbrief 2013-8 is uit”).

3. Wij hebben een eigen standpunt vastgesteld dat als inbreng in de hierboven genoemde gezamenlijke reacties heeft gediend en waarvan de kern door de KNVG zelf in de consultatie is ingebracht.

Deze inbreng van de KNVG is in de tweede bijlage opgenomen (www.knvg.nl kies Nieuws” en daarna “Nieuwsbrief 2013-8 is uit”).

Op 5 september zijn KNVG, CSO en ANBO op bezoek geweest bij Staatssecretaris Klijnsma. Dit gesprek, dat gezamenlijk met de CSO en de ANBO was voorbereid, was geheel gewijd aan de internetconsultatie. Wij hebben dit gesprek als harmonisch en constructief ervaren. Het is duidelijk dat het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid begrepen heeft dat er in het veld een breed draagvlak is voor een tussenvariant tussen Financieel Toetsingskader (FTK) 1 en FTK 2. Het Ministerie wil deze tussenvariant vooral zien als een nominale variant. Men heeft geaccepteerd dat een reële variant te veel juridische risico's met zich meebrengt in verband met de invaringsproblematiek.

Jos Ducheine.

Bron: Nieuwsbrief 2013-8 KNVG.

Waarschuwing en bericht over misleiding

Circa anderhalf jaar geleden bleek het voor Philips' gepensioneerden mogelijk een zogenaamd voordelige zorgverzekering via ABN-AMRO bij IAK af te sluiten. Hierbij is het beeld bij de gepensioneerden ontstaan dat men dan deel zou nemen aan het zorgverzekeringscollectief dat voor Philips' gepensioneerden inderdaad bij IAK bestaat. Dit is een misvatting. Een misvatting die het gevolg was van een wel heel ruime van interpretatie door ABN-AMRO van enige gesprekken uit een recent verleden.

De verzekering die ABN-AMRO zou kunnen verstrekken zou goedkoper zijn. Wij stellen vast dat hetgeen De Bank aanbod c.q. aanbiedt een zorgverzekeringspakket betreft met een afwijkende inhoud en een mindere dekking!

De Federatie (FPVG) wil er met nadruk op wijzen dat er in 2006 door Philips in

samenwerking de Federatie een zorgcollectief (collectiviteitsnummer 1482) werd ingericht en ondergebracht bij IAK. Dit collectief is t.b.v.: Philips gepensioneerden, "Vrommers", zij die met een speciale vertrekregeling Philips verlaten hebben en voorts personen die behoren tot de Federatie. Personen die hieraan voldoen kunnen zonder tussenkomst van De Bank toetreden tot het collectief 1482 met alle voordelen van dien.

Jaarlijks wordt in overleg met IAK door de combinatie Philips/FPVG overlegd hoe en in welke mate de polissen aangepast moeten worden. Hierbij is het streven om de best mogelijke prijs/kwaliteitsverhouding te bereiken. De Federatie zet consequent in op handhaven van vrije artskeuze, second opinion en zinvolle vergoedingen voor hulpmiddelen, fysiotherapie e.d.. Dankzij het zorgcollectief heeft de Federatie een onderhandelingspositie die de individuele verzekerde niet heeft.

Op dit moment bestaat er een meerjaren

contract tussen Philips en FPVG enerzijds en IAK/VGZ anderzijds waardoor collectief 1482 voor ruime tijd gevrijwaard is van grote prijsstijgingen. ABN-AMRO is in deze geen contract partij en de bank weet dat ook. Desgevraagd werd door IAK en Philips nog eens bevestigd dat met betrekking tot de zorgverzekering er geen contract met ABN-AMRO bestaat.

Met het bovenstaande zou de ontstane verwarring tot het verleden moeten behoren.

Tot onze verbazing, nu het einde van het jaar in zicht komt en klanten zich weer beraden op de zorgverzekering voor het komende jaar, is er weer het gerucht dat de Philips gepensioneerde via de bank een betere zorgpolis kan krijgen. Enige gepensioneerden die zich bij IAK gemeld hebben wisten te melden dat ABN-AMRO het collectief zou hebben overgenomen. Of dit precies klopt kunnen wij niet verifiëren, echter het feit dat dit gerucht rond gaat is ernstig genoeg om hierop duidelijk te reageren.

Wij hebben hier te doen met een onverkwikkelijke vorm van misleiding. Deze misleiding maakt dat onze betrouwbaarheid in twijfel getrokken wordt en is schadelijk voor het imago van Philips, de Federatie en IAK. Maar erger nog de nietsvermoedende Philips gepensioneerde wordt bedrogen!

Commissie Zorg en Zorgverzekeringen.

Nostalgie?

Precies 50 jaar geleden kreeg ik een baan bij Philips. Na zo'n halve eeuw denk je dan onwillekeurig terug aan hoe het er toen aan toe ging. En dan bedoel ik niet de grote lijnen zoals een grote variëteit aan hoofdindustriegroepen, de technische evolutie of aan de zeggenschap van de landen, maar aan de nitty-gritty zaakjes op kantoor.

Voor je schrijfwerk kon je een ballpoint afhalen op het magazijn, roodbruin met een wit/blauw accent aan de bovenkant. Zonder drukknop of dop want dan zou hij te gemakkelijk mee naar huis genomen kunnen worden. Als je een nieuwe nodig had, kon dat alleen tegen inlevering van de oude.

De dames van de typekamer (van secretares-



Rob Bergmans

se werd alleen gesproken bij de hoogste bedrijfsleiding), waren allen vaardig in het stenoschrift. Je werd dan ook geacht brieven en notities te dicteren. In de praktijk kwam daar niet veel van terecht want maar weinigen konden dat. Vaak schreef men zijn tekst eerst met de hand, in klad, en las het dan voor aan de typiste. Er bestonden ook afdelingen met grote typekamers waarbij het werk verdeeld werd over de beschikbare capaciteit. Dat geschiedde door het hoofd van de typekamer die zich aldus een autoriteit aan mat en niet bepaald geliefd was onder haar collega's en degenen voor wie het werk gedaan moest worden.

Uiteindelijk kreeg je je verhaal getypt terug. Velen hadden dan nog wat toe te voegen of te corrigeren en dan kon de typiste opnieuw beginnen. Maar het kon nog erger. Sommige leidinggevenden

eisten dat de brieven en stukken volkomen foutloos getypt werden. Er waren zelfs managers die eisten dat elk uitgaand stuk door hem vóór verzending werd gezien. Dan werd het papier tegen het licht gehouden om te ontdekken of er met typex was gewerkt en zo ja, moest het opnieuw getypt worden.

Even vragen om een kopietje was er niet bij. Er werden hooguit drie kopieën gemaakt met carbonpapier. Daar waren kant en klaargemaakte setjes voor beschikbaar van afwisselend gewoon- en carbonpapier. Hoe voortvarend! Had je werkelijk meer kopieën nodig dan werd de tekst getypt op calques (een soort boterhampapier als dit de jongere lezer nog iets zegt). En dan ging het door de stencilmachine die zich ook op het magazijn bevond. Een hoop geknoei met inkt en een voortdurende stank van chemicaliën. Carbon- of doorslagpapier werd ook gebruikt voor het telexverkeer. Iedereen had een blocnote met telex blaadjes. Daarop schreef je je tekst en de doorslag hield je zelf. Het origineel ging dan naar de telexkamer waar het op de stapel onderhanden werk werd gelegd. Had je spoedtelex te verzenden dat moest je soebatten om voorrang te krijgen. Menige ergernis, over en weer. En als je nog wat te verzenden had in de late namiddag dan was de telexkamer dicht. 'Volgende morgen zijn we er weer'.

Op elke kantoorkamer was er één telefoon. Gemonteerd op een zwenkend statief, waardoor de die vanaf meerdere bureaus bediend kon worden. Werd er gebeld dat nam een collega de telefoon op ter beantwoording of om die door te zwaaien naar zijn kantoorgenoot. Lokaal bellen was vrij. Interlokale of buitenlandse gesprekken moesten worden aangevraagd bij de telefooncentrale. Als de verbinding tot stand was gebracht werd men gebeld. Het beschikken over een interlokale telefoon werd een statussymbool. Van dit laatste was ook sprake inzake het type bureau. Bureaus met een glooiende uitsparing voor een 'managersbuikje' waren zeer geliefd.

Op kantoor werden de salarissen maandelijks uitgedeeld. Dan werden er tafels uitgestald met kaartenbakken voorzien van de beruchte bruine zakjes met je salaris. Alles cash en op de cent nauwkeurig. Iedereen liep de tafels langs om zijn geldzakje op te halen en voor ontvangst te tekenen. Na deze ceremonie werden de zaakjes weer ingepakt en afgevoerd. Tot de volgende maand. Telkens was het hetzelfde ritueel. Maar toch kwam daar verandering in. Men zou zijn geld voortaan giraal overgemaakt krijgen. Menigeen heeft toen pas een giro-of bankrekening geopend. Er was veel kritiek. Giraal geld kon je niet voelen. Gaat dit wel goed? Er werd hierover heel wat af gemopperd. Dat was ook het geval toen werd besloten dat de zogenaamde dertiende maand werd opgeheven. Voortaan kreeg men zijn salaris in twaalf gelijke bedragen uitbetaald. Menigeen wilde dat men de dertiende maand in

december zou handhaven. Voor hen was dit het potje waaruit de jaarlijkse grote vaste lasten betaald werden. Dat men dit op basis van twaalf termijnen ook kon doen door te sparen (met rente!) vonden velen irrelevant. Ze waren te bang voor hun eigen verantwoordelijkheid om maandelijks wat geld opzij te leggen.

De prijzenafdeling en de boekhouding beschikten over telmachines. Mechanisch en loodzwaar.

Menige gebruiker kon die uiterst rap bedienen en ontleende daaraan een zekere autoriteit. Later kwamen er elektrische telmachines waardoor het ook voor anderen te gebruiken was.

Werkte je op een hogere etage dan kon je twee dingen doen: met de trap of met de lift. Dat is tegenwoordig ook nog zo. Maar niet dat de lift werd bediend door een liftbediende die als een kapitein het bewind over zijn lift voerde. Hij trad dan ook handelend op als het aanbod teveel was of wanneer er zich zowel personen als goederen meldden.

Omstreeks half elf kwam de koffiejuffrouw langs. Bij haar kon je ook de koffiebonnen kopen in strips van een stuk of tien. Er waren er aan het eind van de gang die de koffiejuffrouw tegemoet liepen om eerder aan de beurt te zijn.

Dit waren slechts een paar korte herinneringen, maar die geven wel aan hoe enorm veel veranderingen zich in 50 jaar hebben voorgedaan: tekstverwerkers, rekenmachientjes, computers, laptops, printers, smartphones, kopiëerapparaten, internet, e-mail, apps, gsm, tomtom, digitale beelden, koffieautomaten, videoconferenties Jongeren kunnen dit rijtje wellicht nog kunnen aanvullen.

Rob Bergmans.

KWARTAALVERSLAG

TWEEDE KWARTAAL 2013

1. In het kort

- De dekkingsgraad per 30 juni 2013 bedraagt 102%
- Het rendement van 1 april tot en met 30 juni 2013 bedraagt -2,2%
- Het pensioenvermogen per 30 juni 2013 bedraagt € 14.777 miljoen
- De dekkingsgraad ligt met 102% onder het minimaal vereiste niveau (104%) en onder het vereiste niveau (107%). Daardoor heeft het Fonds opnieuw een dekkingstekort.

2. Financiële positie Philips Pensioenfonds

Philips Pensioenfonds heeft gekozen voor een risicobewust beleggingsbeleid. Belangrijke doelstellingen van dit beleid zijn het beheersen van risico's en het creëren van middelen om te kunnen indexeren.

De financiële positie van Philips Pensioenfonds, zoals weergegeven in de tabel op de volgende pagina, wordt onder andere beoordeeld aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft de verhouding aan tussen het vermogen van Philips Pensioenfonds en de pensioenverplichtingen (alle nu en in de toekomst uit te keren pensioenen) die daar tegenover staan. Een dekkingsgraad van 100% betekent dat het Pensioenfonds precies genoeg vermogen heeft om deze verplichtingen na te komen. Is de dekkingsgraad hoger, dan beschikt het Fonds over financiële buffers. Deze dienen om schommelingen in de waarde van de beleggingen en de verplichtingen op te vangen. Is de dekkingsgraad lager, dan is er sprake van een tekort. Er zijn wettelijke richtlijnen voor het minimale niveau van de dekkingsgraad.

De dekkingsgraad daalde in het tweede kwartaal van 2013 naar 102%, na een stijging eind april (108%). In het tweede kwartaal hebben renteontwikkelingen gezorgd voor sterke schommelingen in de dekkingsgraad. Deze schommelingen van de dekkingsgraad in het tweede kwartaal werden met name veroorzaakt doordat het Fonds voor de berekening van de pensioenverplichtingen een wettelijk voorgeschreven rekenrente moet gebruiken die is gebaseerd op een driemaands-gemiddelde. Het pensioenvermogen wordt echter bepaald op basis van dagkoersen. Renteontwikkelingen hebben hierdoor minder directe invloed op de pensioenverplichtingen van het Fonds dan op het pensioenvermogen. In april zorgde deze manier van berekenen nog voor een positief effect op de dekkingsgraad, maar in de maanden mei en juni zorgde dat voor een sterk negatief effect op de dekkingsgraad. Daarnaast is de dekkingsgraad gedaald door negatieve beleggingsresultaten (zie hoofdstuk 3 'Beleggingsresultaten Philips Pensioenfonds').

De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds lag eind juni met 102% onder het minimaal vereiste niveau (104%) en onder het vereiste niveau (107%). Dat betekent dat er te weinig reserves zijn om eventuele verdere tegenslagen op te vangen (zie ook hoofdstuk 4 'Financiële situatie: herstelplan').

Bedragen in miljoenen euro's

	2013		2012	
	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal
Pensioenvermogen	14.777	15.231	15.207	14.865
Pensioenverplichtingen	14.486	14.412	14.592	14.216
Dekkinggraad	102%	106%	104,2%	105%

I/4

3. Beleggingsresultaten Philips Pensioenfonds

Het beleggingsbeleid van Philips Pensioenfonds is gericht op enerzijds het beheersen van risico's en anderzijds het creëren van middelen om te kunnen indexeren. Met het oog hierop zijn de beleggingen van Philips Pensioenfonds onderverdeeld in twee portefeuilles:

- Liability matching portefeuille:**
Financieren van een bepaald percentage van de nominale pensioenverplichtingen¹, verhoogd met een inflatieverwachting op lange termijn van 2%.

In deze portefeuille wordt belegd in obligaties en obligatiegerelateerde beleggingen die zodanig worden gekozen dat de geldstromen van de obligaties en de pensioenuitkeringen met elkaar samenvallen ('matchen'). De omvang van de liability matching portefeuille bedraagt per 30 juni 2013 70% van het belegd vermogen van Philips Pensioenfonds.
- Return portefeuille:**
Voldoende rendement behalen om het overige deel van de verplichtingen te kunnen financieren. Maar ook om buffers te creëren om onverwacht hogere inflatie (hoger dan 2%) te financieren, evenals langlevensrisico en kosten.

In deze portefeuille wordt actief gezocht naar een hoger rendement door te beleggen in o.a. aandelen, onroerend goed, obligaties in opkomende markten en hoogrenderende bedrijfsobligaties. De omvang van de return portefeuille bedraagt per 30 juni 2013 30% van het belegd vermogen van Philips Pensioenfonds.

Het totaalrendement is een gewogen gemiddelde van het rendement van de liability matching portefeuille en de return portefeuille.

	Philips Pensioenfonds 2 ^e kwartaal 2013 1 april – 30 juni	Benchmark 2 ^e kwartaal 2013 1 april – 30 juni
Liability matching portefeuille	-2,6%	n.v.t.
Return portefeuille	-1,2%	-1,3%
Totaal	-2,2%	n.v.t.

Vergelijking met benchmark

Philips Pensioenfonds beoordeelt de beleggingsresultaten door deze te vergelijken met een objectieve maatstaf (benchmark). De benchmark van de return portefeuille is een verzamelindex die is samengesteld conform de strategische gewichten voor de diverse delen van de return portefeuille. De liability matching portefeuille wordt op onderdelen vergeleken met een relevante benchmark, maar heeft geen benchmark op totaalniveau.

In het tweede kwartaal behaalde de liability matching portefeuille een rendement van -2,6%. De liability matching portefeuille belegt hoofdzakelijk in obligaties. Doordat de rente dit kwartaal steeg, daalden de obligaties in waarde. De return portefeuille behaalde in dit kwartaal een rendement van -1,2%. Dit komt voor een belangrijk deel door een daling van wereldwijde aandelenmarkten en obligaties in opkomende markten. Het rendement van de return portefeuille was 0,1% hoger dan dat van de benchmark voor deze portefeuille. Deze beperkte outperformance werd voornamelijk gedreven door de beleggingen in hoogrenderende obligaties en grondstoffen. Het totale rendement bedroeg dit kwartaal -2,2%.

4. Financiële situatie: herstelplan

Eisen aan de dekkingsgraad

Voor de dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds gelden twee wettelijk voorgeschreven grenzen:

- De vereiste dekkingsgraad is voor Philips Pensioenfonds 107% (eind juni 2013). Als de dekkingsgraad van het Fonds onder dit niveau ligt, spreekt men van een reservetekort. Het Fonds heeft daarom een langetermijnherstelplan, waarin de maatregelen staan beschreven om binnen vijftien jaar (vanaf september 2011) een dekkingsgraad van 107% te bereiken. De hoogte van de vereiste dekkingsgraad verschilt per pensioenfonds en is onder andere afhankelijk van de leeftijdsopbouw en het beleggingsbeleid.
- De minimaal vereiste dekkingsgraad is voor Philips Pensioenfonds 104%. Als de dekkingsgraad van het Fonds ook onder dit niveau ligt, is sprake van een dekkingstekort. De dekkingsgraad lag per eind september 2011 onder dit niveau. Het Fonds heeft daarom ook een kortetermijnherstelplan op moeten stellen met maatregelen om binnen drie jaar (vanaf september 2011) een dekkingsgraad van 104% te bereiken. De dekkingsgraad van Philips Pensioenfonds lag per 31 maart drie opeenvolgende kwartaaleinden op of boven het minimaal vereiste niveau. Het Fonds had hierdoor geen dekkingstekort meer. Het kortetermijnherstelplan was hiermee per 31 maart komen te vervallen. De dekkingsgraad lag per eind juni 2013 echter weer onder het minimaal vereiste niveau. Daardoor heeft het Fonds opnieuw een dekkingstekort. Het Fonds bekijkt binnen de wettelijke regels hoe nu omgegaan moet worden met het dekkingstekort.

Herstelplan voor de korte en de lange termijn

In de herstelplannen worden de (korte- en langetermijn-)maatregelen beschreven die het College van Beheer kan nemen om de financiële situatie weer op orde te krijgen. Dit kunnen wijzigingen zijn in het beleggingsbeleid, maatregelen betreffende de premie (indien de onderneming daarmee instemt), het niet-indexeren van de pensioenen en bij voortdurende verslechtering zelfs het verlagen van de pensioenen.

Het College van Beheer heeft het indexatiebeleid van het Pensioenfonds eind 2011 uitgebreid met een aanvullende maatregel. Deze maatregel houdt in dat indexatie pas kan plaatsvinden als de dekkingsgraad zich boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad (eind juni 2013: 107%) bevindt. Indexatie is ook bij een dekkingsgraad boven het vereiste niveau echter zeker geen vanzelfsprekendheid. Of en in welke mate er geïndexeerd wordt, wordt namelijk elk jaar opnieuw bepaald door het College van Beheer.

Herstelpad

Philips Pensioenfonds geeft nu uitvoering aan het herstelplan. Hoe de dekkingsgraad zich gaat ontwikkelen, hangt niet alleen af van de maatregelen van het herstelplan, maar ook van externe factoren. Zo kan bijvoorbeeld de economische ontwikkeling verbeteren of verslechteren en het niveau van de rente en aandelenmarkten veranderen. Het verloop van het herstel wordt uiteraard op de voet gevolgd.

Jaarlijks op 31 december is er een officieel toetsmoment. Op basis van de stand per die datum wordt gekeken hoe de dekkingsgraad zich heeft ontwikkeld ten opzichte van het zogenoemde 'herstelpad'. De dekkingsgraad van 31 december 2012 lag boven het herstelpad.

Informatie over het herstelplan

Alle pensioenopbouwers, pensioenontvangers en premievrije polishouders hebben begin februari 2013 informatie ontvangen over het toetsmoment van 31 december 2012. Deze informatie is ook gepubliceerd op de website. U leest meer informatie over (de inhoud van) het herstelplan en over de actuele financiële situatie op www.philipspensioenfonds.nl/financiepositie

5. Crisisplan

De Nederlandsche Bank heeft alle pensioenfondsen verplicht een crisisplan op te stellen. In het crisisplan staat beschreven wat het College van Beheer gaat doen als het Pensioenfonds in een crisissituatie terechtkomt of dreigt te komen. Het crisisplan is breder van opzet dan het herstelplan, maar omvat ook de situatie dat de financiële situatie zodanig is, dat het Fonds wettelijk verplicht is een herstelplan op te stellen. De maatregelen uit het crisisplan voor zo'n situatie komen grotendeels overeen met de maatregelen zoals deze beschreven staan in het huidige herstelplan. Een samenvatting van het crisisplan is te vinden op www.philipspensioenfonds.nl/financiepositie

Financiële positie van het Fonds in crisissituatie

Omdat de dekkingsgraad per 30 juni 102% bedraagt, bevindt Philips Pensioenfonds zich in een 'crisissituatie'. Dat betekent onder andere dat verhoging van uw pensioen door indexatie niet aan de orde is. In de samenvatting op de website leest u meer over de maatregelen die het College van Beheer kan nemen in geval het Fonds zich in een crisissituatie bevindt.

6. Ontwikkelingen verzekerdenbestand

Philips Pensioenfonds zag het aantal pensioenopbouwers, pensioenontvangers en premievrije polishouders in het tweede kwartaal van 2013 dalen.

	2013		2012	
	Einde 2 ^e kwartaal	Einde 1 ^e kwartaal	Einde 4 ^e kwartaal	Einde 3 ^e kwartaal
Pensioenopbouwers	14.271	14.370	14.668	14.980
Pensioenontvangers	59.463	59.511	59.720	59.716
Houders premievrije polis	32.936	33.110	33.093	33.113
Totaal	106.670	106.991	107.481	107.809

Federatie van Philips Verenigingen van Gepensioneerden

Secretariaten van de aangesloten verenigingen

Aalst-Waalre-Valkenswaard

H.P.H.J. Broekhuijse
040-2010980
secretariaat@pvge-aalstwaalre-valkenswaard.nl

Almelo

L. Kuilder
0546-805287
kuilderl@home.nl

Almelo ETG Cirex

M. Kuijpers
0546-828490
martien.kuijpers@hotmail.com

Apeldoorn

E. Petersen
055-5330269
eib_petersen@hotmail.com

Baarn

A. Bakker
035-5418531
albertusbakker@live.nl

Best e.o.

J. Peeters
0499-392917
johnpeeters@onsbrabantnet.nl

Breda

T.H. van de Wege
0168-326037
thvandewege@ziggo.nl

Deurne

J. Meulendijks
06-51321212
jan_meulendijks@hotmail.com

Dordrecht

mw. C.F.M. van Liemt
078-6122364
cvanliemt@upcmail.nl

Drachten

F. Roorda
0512-512414
frans.roorda@hccnet.nl

Eindhoven (Hoofdvereniging)

J. van de Laar
0499-472925
jmvandelaar@onsbrabantnet.nl

Eindhoven

W. Kemps a.i.
...
wim-gerriekemps@hetnet.nl

Geldrop-Mierlo en Heeze-Leende

mw. J. von Reth
040-2860000
josvonreth@onsbrabantnet.nl

Groningen

J.G. Meems
06-20847460
meems.jan@gmail.com

Den Haag Seniorenclub

A. Nijssen
079-3419006

Heerlen

W.P.H. Frijns
045-5412049
w.frijns@kpnplanet.nl

Helmond

S. Koppes
...
s.koppes@chello.nl

Hengelo

mw M. Ziel
Tel. 0547-351842
m.ziel@hetnet.nl

Hilversum

J. Rebel
035-5256649
janrebel@freeler.nl

Hoogeveen

J. Boomker
0528-263961
f2hboomke5@hetnet.nl

Leeuwarden

S. Schuil
058-2884033
s.schuil4@upcmail.nl

Middelburg

C.N.P. van den Bemt
0118-470930
bemt@zeelandnet.nl

Nuenen c.a.

T. Meelker
040-2838916
rikus@meelker.net

Nijmegen NXP

T.H. Uittenbogaard
024-3442638
thuittenbogaard@gmail.com

Nijmegen Splendor

mw H.J. Genders-Klein
024-3441449
j.genders3@chello.nl

Oss

P. de Haardt
0412-652556
gevpo1979@live.nl

Roosendaal

J.C. de Mooij
0165-570456
secr.svpr@kpnmail.nl

Sittard

F.H. Vestering
046-4855427
f.vestering@home.nl

Son en Breugel e.o.

J. van der Gaag
0499-473183
j.vandergaag.son@kpnmail.nl

Stadskanaal

R. Dekens
0599-619730
r.dekens23@ziggo.nl

Terneuzen

Ch. Fassaert
0114-313686
chafas@zeelandnet.nl

Uden

mw. J.M. de Klein
0413-263392
tjdeklein@kpnmail.nl

Veldhoven e.o.

mw. C de Bruijn
040-2544464
secretaris@pvge-veldhoven.nl

Venlo

mw. M. Rongen-Hermans
0478-692155
gpv.beldenpope@gmail.com

Weert

M. van Oosterhout
0495-633680
pgv.weert@gmail.com

Winschoten

C.D. Visser
0597-416545
c.d.visser1944@hetnet.nl

Zwolle

H. Brunen
038-4655003
herman.brunen@hetnet.nl

